

AAN DE SLAG!

IN NIEUW-DORDRECHT

ADVIESRAPPORT LUP 22806 – SPATIAL PLANNING THEORY AND METHODOLOGY

Dieuwertje van Muijden, Gertjan Sengers, Jolanda de Jong, Jorne van de Water, Twan Cortenraede
Wageningen | 10 oktober 2012

Inhoudsopgave

Woord vooraf	4
1 Inleiding – Emmen Revisited, Nieuw Dordrecht & Wij	7
2 Opdracht en analyse	8
3 Probleemstelling	9
4 Theoretisch kader	10
Burgerparticipatie	11
Communicatie en interactie	12
Nieuw-Dordrecht	12
5 Aanbevelingen	13
Nawoord	17
Referenties	19
Tekst	19
Figuren	19
Bijlage - Krantenartikel 'Negentien veilingstukken voor fraaier polderlandschap'	21

Aan de slag!
in Nieuw-Dordrecht

Woord vooraf

Voor u ligt het adviesrapport dat projectgroep 10, bestaande uit vijf tweedejaars BLP-studenten, heeft geschreven voor het vak Spatial Planning Theory and Methodology (LUP 22806). Hierin wordt een advies gegeven aan Emmen Revisited met betrekking tot het organiseren van hun activiteiten in Nieuw-Dordrecht.

Hierbij willen wij het dorpsteam van Nieuw-Dordrecht bedanken voor hun gastvrijheid tijdens onze excursie naar Nieuw-Dordrecht. Daarnaast danken wij Raoul Beunen en Gerrit Kleinrensink voor hun expertise en ondersteunende rol bij het schrijven van dit rapport.

Wageningen, 19 oktober 2011

1 | Inleiding – Emmen Revisited, Nieuw Dordrecht & Wij

Emmen Revisited (ER), vernoemd naar het gelijknamige album ‘Highway 61 Revisited’ van Bob Dylan, is de naam van een samenwerkingsverband tussen diverse partners in Emmen die gezamenlijk het proces van wijk- en dorpsontwikkeling aangaan.

Emmen Revisited is opgericht om een nieuw licht te werpen op de heersende gang van zaken in dorpen in de gemeente Emmen, die in veel gevallen (deels) als problematisch wordt ervaren. Sommige dorpen hebben last van vergrijzing en leegloop en in veel gevallen zijn de gemeentelijke kosten per dorp te hoog. Dit komt bijvoorbeeld doordat de gemeente verplicht is geld uit te keren voor thuiszorg aan ouderen, die door een externe organisatie wordt geleverd, terwijl in sommige gevallen met een veel goedkopere oplossing aan de vraag van de hulpbehoevende tegemoet kan worden gekomen. Wanneer het bijvoorbeeld gaat om boodschappen doen, kan een buurman of buurvrouw van de oudere burger in kwestie dit vaak zonder problemen even doen en hoeft hier geen thuiszorg voor te komen.

Door het herzien (‘revisiting’) van de gang van zaken wil men tot een nieuwe aanpak komen die beter aansluit bij de huidige vragen en opgaven die de gemeente heeft. De taken van de gemeente lopen uiteen van het ophalen van het vuilnis en het verzorgen van het groenonderhoud, tot het voorzien van openbaar vervoer en jeugdhulpverlening. Door de trend van de decentralisatie krijgt de gemeente meer taken en verantwoordelijkheden. Waar jeugdzorg eerst bij de provincie lag, wordt het nu een gemeentelijke taak. Doordat de druk op de gemeente toeneemt, is in het algemeen een betere aanpak nodig. Het zou mooi zijn als bij kleine(re) taken de burgerparticipatie groter wordt, zodat de gemeente meer tijd en aandacht kan besteden aan de grotere taken. De aanpak die ER hanteert, is het bevorderen van de eerder genoemde samenwerking tussen partners in de gemeente Emmen. Het idee is dat door betere samenwerking tussen partijen met verschillende professies binnen hetzelfde dorp/gemeente tot eenzelfde resultaat gekomen kan worden, maar met een hogere efficiëntie en lagere kosten dan wanneer voor iedere taak een externe kracht ingeschakeld moet worden. ER kan hierin de verbindende schakel vormen of de samenwerking coördineren. Ook bij het oprichten van een dorpscoöperatie kan ER een rol vervullen. Daarnaast werkt ER aan dorpsprogramma’s rond de thema’s wonen, woonomgeving, voorzieningen en sociaal klimaat. Deze programma’s zijn gericht op de lange termijn.

Nieuw-Dordrecht is een dorp in de gemeente Emmen (Drenthe) met ruim 2000 inwoners en valt daarmee onder de aanpak van ER die in heel gemeente Emmen wordt toegepast. Er zal waarschijnlijk een dorpscoöperatie worden opgericht als gevolg van de aanwezigheid van ER. Dit is een democratische vereniging met leden die goederen kan bezitten en contracten kan afsluiten. Wat ER verder concreet betekent voor Nieuw-Dordrecht is niet goed te zeggen. Al hoopt men voornamelijk dat ER net zo succesvol wordt als het album van Bob Dylan destijds vernieuwend en invloedrijk was.

En daar komen ‘wij’ om de hoek kijken. Als studenten landschapsarchitectuur en ruimtelijke planning zijn we gevraagd om ons te verdiepen in de gang van zaken in Nieuw-Dordrecht om op basis daarvan een aantal tips en aanbevelingen te geven ten aanzien van de aanpak die nu gehanteerd wordt. Wellicht hebben wij een frisse kijk en goede ideeën waar ze in Nieuw Dordrecht iets aan hebben. Dat zal moeten blijken uit ons rapport, of beter gezegd, uit de toekomst waarin ze ons advies implementeren.

2 | Opdracht en analyse

De opdracht aan ons is om een advies te geven aan Emmen Revisited (ER) over de planning en organisatie van activiteiten in Nieuw-Dordrecht. Dit doen wij op basis van de reeds opgedane ervaringen binnen de gemeente Emmen en in het dorp Nieuw-Dordrecht, de resultaten van soortgelijke projecten als ER, algemene theorieën over samenwerkingsmodellen met diverse participanten én onze eigen ervaringen en ideeën.

De manier waarop wij informatie verzameld hebben, is gevarieerd. In eerste instantie hebben we in een college van Wobbe Katoen (lid dorpssteam ER) gehoord over Emmen Revisited en Nieuw-Dordrecht. Vervolgens hebben we ons voorbereid op de dag in Nieuw-Dordrecht waar we hebben gesproken met mensen van de gemeente, de provincie, ER en de Kamer van Koophandel. Allen zijn betrokken partijen in dit project. Vragen stellen over de huidige situatie leek ons op dat moment belangrijk, aangezien dat onze uitgangspositie is. Uit de gesprekken in Nieuw Dordrecht kwamen onduidelijkheden naar boven. Hier hebben we binnen onze projectgroep uitgebreid over gediscussieerd om zo tot een gezamenlijk gedachtengoed te komen. We bespraken onze ideeën steeds opnieuw waardoor we tot de rode draad kwamen waarop ons verslag is gebaseerd. Naar ons idee zijn de mensen van ER gefocust op het maken van een concept dat uitgaat van een hoge mate van burgerparticipatie, op ieder dorp past en tot in de verre toekomst moet voorzien in een plan van aanpak. Wij denken echter dat dit niet mogelijk is. Via internet hebben we theorieën en voorbeelden gevonden die aansluiten bij onze ideeën en methoden. Daarnaast hebben we ook in de krant voorbeelden gevonden.

Ten slotte willen we benadrukken hoe waardevol het is om veel over het project te praten met elkaar, ervaringen uit te wisselen en elkaars ideeën te toetsen. Dit alles heeft geleid tot het vormen van de probleemstelling.

3 | Probleemstelling

Op dit moment wordt er vanuit Emmen Revisited (ER) gewerkt aan een dorpsprogramma voor Nieuw-Dordrecht dat wordt gebaseerd op een dorpsonderzoek. Dit onderzoek zal antwoord geven op de vragen ‘wat wil het dorp?’ en ‘welke ideeën zijn er in het dorp over wonen, de woonomgeving, het sociale klimaat en de voorzieningen?’.^[1] Naar ons idee zijn dit te algemene vraagstellingen en heeft het te weinig betrekking op de huidige situatie, wanneer je daar een goed beeld van wil krijgen. Een goede inventarisatie van problemen in Nieuw-Dordrecht ontbreekt dus. En dat is meteen het eerste probleem. Zonder goede inventarisatie is het proces van besluitvorming (dus niet besluitneming) moeilijk af te stemmen op de werkelijkheid.

Daarnaast hebben wij onze twijfels bij het concept van ER. De kern van de ideeën is wellicht waardevol maar in de uitvoering komt het niet goed uit de verf. De inwoners weten van het bestaan van ER en dat dit er is om hen te helpen, maar ze merken geen verandering. Dit komt naar ons idee doordat te lang wordt nagedacht over het concept en er amper uitvoerend werk verricht wordt. Uit gesprekken die wij gehad hebben in Nieuw-Dordrecht met verschillende specialisten en actoren blijkt namelijk dat het plaatsen van het concept als een mal op Nieuw Dordrecht niet soepel verloop, knelt of helemaal niet past. Via ER zou er bijvoorbeeld de mogelijkheid moeten zijn om burgers (met de juiste professionele achtergrond) hun eigen parkeerplaats aan te laten leggen, maar hiervoor kan geen toestemming worden verleend, omdat het dan niet aan officiële veiligheidsmaatregelen voldoet. Daarom is het wel begrijpelijk dat men het concept nog altijd aan het bijschaven is, maar de vraag is of dit de juiste aanpak is. Het is namelijk niet zeker of het efficiënt en effectief is om een bepaald concept en bijbehorende methoden van bovenaf te projecteren op een gebied, terwijl plannen en organiseren juist zoveel maatwerk vergt en dorpsgeen is.

Omdat het proces nu zo langzaam gaat, verliezen burgers het vertrouwen en de interesse in het plan van ER. Dit is een grote misser wanneer een plan juist moet draaien op burgerparticipatie. Tot slot merken wij op dat zowel de communicatie tussen de provincie en de gemeente als die tussen ER en de bewoners niet goed is. De afgevaardigde van de provincie waar Jorne van de Water mee sprak, wist in feite niets over ER. Ook merkten we dat de bewoners een grote afstand ervaren tussen de gemeente en henzelf. Veel burgers zien de gemeente namelijk als een orgaan dat functioneert zonder dat zij daar zelf veel invloed op hebben, terwijl dat helemaal niet zo hoeft te zijn. Dit beeld ontstaat mede door een gebrek aan begrip ten aanzien van de handelingswijze van de gemeente.

Al met al hebben we geconstateerd dat de vergroting van de burgerparticipatie ondanks het project ER nog niet helemaal tot zijn recht komt. ER wil de sterke kanten van de verschillende partijen bundelen om zo tot een ideaal concept voor het dorp te komen. Wij denken dat dit niet zal werken. Het duurt namelijk te lang voordat er resultaat zichtbaar is, waardoor mensen hun enthousiasme verliezen en er daardoor uiteindelijk niks van de grond komt. Wij pleiten ervoor om de kracht van een dorp, namelijk de samenhang, te gebruiken om het leefklimaat van Nieuw Dordrecht te verbeteren. In dit verslag wordt verder uitgewerkt hoe ER op een andere wijze toch burgerparticipatie kan bewerkstelligen in Nieuw-Dordrecht.

4 | Theoretisch kader

Uit de probleemstelling blijkt dat er gebrek is aan burgerparticipatie die noodzakelijk is om te voldoen aan de gemeentelijke opgave en daarnaast het leefklimaat in Nieuw-Dordrecht te verbeteren. Hoe wij dit denken te bereiken, zal in dit hoofdstuk aan de hand van theorieën en praktijkvoorbeelden worden uitgelegd.

Allereerst moet je ervoor zorgen dat de inwoners betrokken blijven bij het verbeteren van hun leefklimaat, dit is te realiseren door ervoor te zorgen dat de inwoners daadwerkelijk ‘aan de slag gaan’. Met ‘aan de slag gaan’ bedoelen wij het door inwoners vervullen van relatief kleine taken die het leefklimaat van Nieuw-Dordrecht verbeteren. In een dorp als Nieuw-Dordrecht zijn inwoners door het saamhorigheidsgevoel waarschijnlijk prima in staat taken te vervullen zonder een al te grote bemoeienis van de gemeente. Als inwoners iets zelf hebben gerealiseerd hechten ze er vaak meer waarde aan dan dat het door iemand anders gedaan wordt. Als inwoners direct resultaat zien, zullen zij het minder erg vinden om daar hun tijd aan te besteden. Wij zijn daarom van mening dat je altijd klein moet beginnen.

Als je namelijk groots aanpakt bij de start, loop je het risico dat het voor de burgers, waar het juist om gaat, te hoog gegrepen is. Taken als groenonderhoud zijn prima door inwoners te vervullen. Als het men niet lukt om dit soort taken samen te verdelen en te vervullen, zal de samenwerking in grotere projecten al helemaal niet slagen. Als de resultaten van klein beginnen positief zijn, kan er langzaam overgegaan worden op grotere projecten. Dit zal in de praktijk een natuurlijk proces zijn. Men moet niet allerlei stappen voorschrijven die binnen een bepaald tijdsbestek moeten worden uitgevoerd, maar het geheel op eigen tempo laten ontwikkelen. Er moet eerst een vertrouwensbasis worden gecreëerd voordat je bij grote projecten tot een gezamenlijke visie kan komen.

Een inspirerend voorbeeld zien we in het initiatief ‘De Nieuwe Meente’ dat is ontstaan nabij Deventer. Met de Nieuwe Meente wil men de vroegere organisatievorm van een Meente met gemeenschappelijk eigendom en gebruik van gronden terugbrengen. Daarbij zullen gemeenschappelijke regels en verantwoordelijkheden gelden.

InnovatieNetwerk, een organisatie die in verschillende projecten werkt aan het ontwikkelen en tot uitvoering brengen van concepten voor duurzame ontwikkeling van de groene ruimte, verkent daar of een concreet initiatief voor de vorming van een nieuwe Meente kansrijk is.

Het ultieme doel van de Nieuwe Meente is om een landschap te creëren dat gedragen wordt door de burgers zelf. Daarin willen ze, binnen de noodzakelijke institutionele kaders, dat burgers en boeren vrij kunnen bewegen en elkaar corrigeren en stimuleren.^[2]

In een verslag van een workshop, gehouden door InnovatieNetwerk op 23 april 2008 te Deventer, vinden we meerdere aspecten die goed aansluiten op onze theorie van het ‘direct aan de slag gaan’:

‘Voor een slagvaardig en duurzaam beheer is bijvoorbeeld noodzakelijk dat overleg niet vastloopt in eindeloze procedures.’ (p.2)

‘De Meente moet meer zijn dan een mooi verhaal; het moet een systeem worden dat zichzelf op een duurzame manier in stand houdt doordat mensen zich er verantwoordelijk voor voelen.’ (p.12)

‘De Meente heeft een brede insteek, zowel thematisch als organisatorisch. De wensen en ideeën voor de Meente lopen sterk uiteen en er moet breed worden geworven. Tegelijkertijd is er gewezen op het gevaar om de Meente te divers te maken en daarmee het proces eindeloos lang te maken (“Het proces is een middel, geen doel”). Er zal een balans moeten worden gevonden tussen ‘divers, maar niet te divers.’ (p.18)

Burgerparticipatie

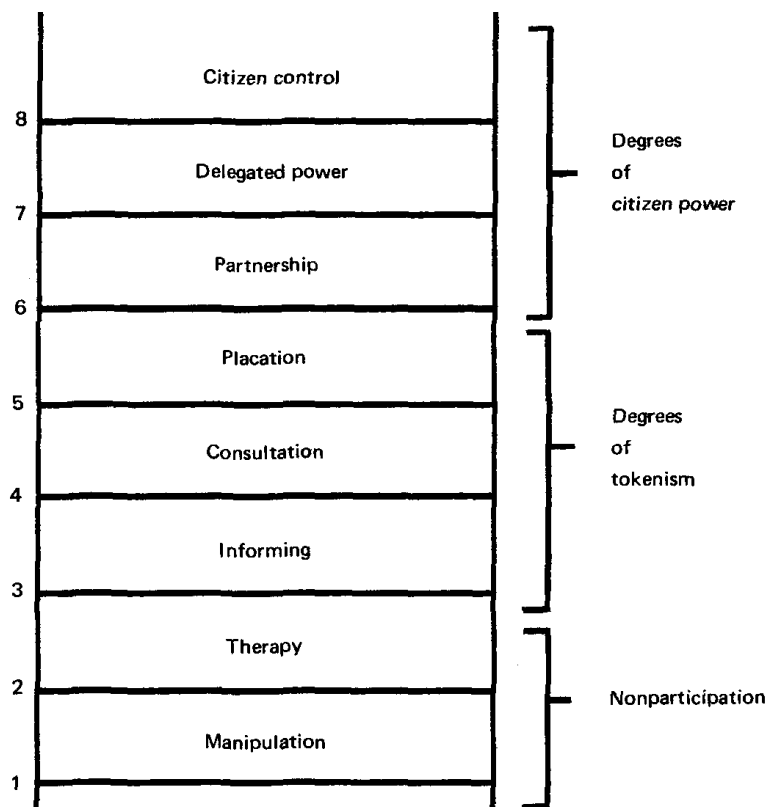
In onze ogen is deel van het probleem met Emmen Revisited (ER) dat het project (te) grote verwachtingen schept. In Nieuw-Dordrecht wordt het idee gewekt dat burgers door ER een groot deel van de macht over hun eigen woonomgeving kunnen krijgen. De burgers kwamen echter in een groot geheel terecht van het vormen van algemene concepten, maar zagen nauwelijks resultaat in hun eigen leefomgeving. De grote vraag is dan ook of ER de gewenste burgerparticipatie op deze manier wel kan bereiken.

Arnstein stelt zich in 'A ladder of citizen participation'^[3] duidelijk de vraag wat nu daadwerkelijk burgerparticipatie is. Hij beschrijft het begrip burgerparticipatie als macht die stellig bij de burgers ligt. Burgerparticipatie is een herverdeling van de macht die het mogelijk moet maken, dat burgers inspraak hebben in alles wat op hen van toepassing is. Hij is van mening dat het begrip burgerparticipatie vaak gebruikt wordt, maar dat er in de werkelijkheid geen sprake is van daadwerkelijke burgerparticipatie. De hogere machten willen graag laten blijken dat burgers een grote inspraak hebben, maar daadwerkelijk behalen vooral de hogere machten er voordeel uit. Dit illustreert hij aan de hand van een spotprent van een Franse student (zie figuur 1).

French Student Poster. In English, I participate; you participate; he participates; we participate; you participate . . . They profit.

Figuur 1 Spotprent van een Franse student in 'A ladder of citizen participation' van S. Arnstein

Figuur 2 Participatieladder van S. Arnstein

Arnstein beschrijft daarom in 'A ladder of citizen participation' acht stadia van burgerparticipatie, die hij doormiddel van een ladder patroon illustreert (figuur 2). Met deze acht stadia wordt het begrip burgerparticipatie nader gedefinieerd. Het is ons echter onduidelijk in hoeverre ER denkt dat de burger wil en kan participeren in Nieuw Dordrecht. Het lijkt alsof ER, door middel van een concept, de mate waarin de burger wil participeren probeert vast te stellen. Wij denken dat dit echter een proces is waardoor je van tevoren niet kunt bedenken tot hoever je met burgerparticipatie kunt gaan. Wij zien liever dat niet alles van tevoren geheel is uitgewerkt, maar dat er 'proefondervindelijk' wordt geleerd. Zoals al eerder gezegd

moet men daadwerkelijk aan de slag gaan. Er moet aan burgers de mogelijkheid worden gegeven om taken uit te voeren en op het resultaat daarvan moet steeds worden teruggekoppeld.

Als praktijkvoorbeeld hiervan zien we dat er in gemeente Putten ook aandacht wordt gegeven aan burgerparticipatie. In deze gemeente wil men een grotere participatie onder de burgers. Op dit moment zitten ze nog te laag op de eerder besproken participatieladder van Shery Arnstein. De gemeente heeft een aantal punten opgesteld waarmee rekening moet worden gehouden wanneer men de burgerparticipatie wilt vergroten. Volgens gemeente Putten moet worden gekeken naar de bewoners zelf, want elk dorp is anders. Het is verstandig om gewoon te beginnen en dingen te doen om zo burgers erbij te betrekken. Het gaat dan om concrete dingen waarbij je de burgers kunt betrekken. Niet te veel van bovenaf delegeren, maar meer van onderaf en initiatief van burgers benutten. Mislukte experimenten kunnen ook weer een leermoment zijn voor de gemeente.^[4]

Communicatie en interactie

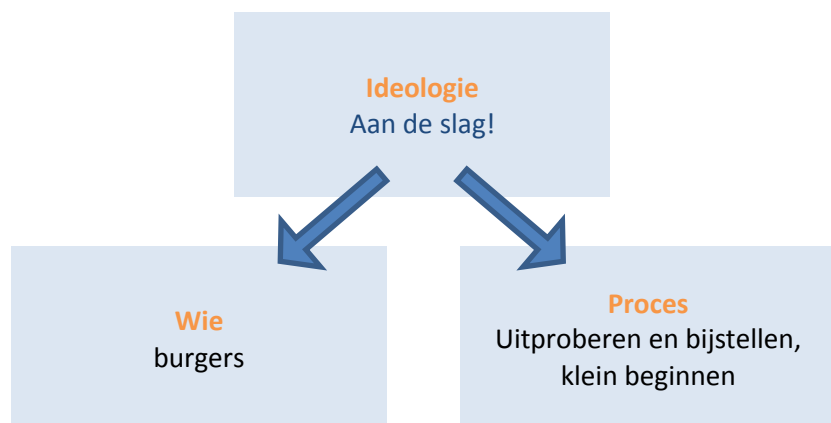
Bij burgerparticipatie is het van belang dat er een goede communicatie en interactie is tussen de burgers en de gemeente. De burger moet betrokken blijven en kunnen aangeven welke richting zij op wilt, maar ook de gemeente moet zijn invloed op de situatie kunnen behouden.

Een voorbeeld van een project om mensen en organisaties met elkaar in verbinding te brengen, vinden we in Hoornaar (zie krantenartikel in de bijlage). Hier worden projecten geveild, van het onderhouden van een haag tot het onderhouden van de dieselmotor in een oud gemaal. De hoogste bieder ontvangt als tegenprestatie producten of een ‘unieke belevens’, die te maken heeft met dat landschap, bijvoorbeeld een excursie in het gemaal.^[5]

Nieuw-Dordrecht

Voor Nieuw-Dordrecht zijn wij van mening dat het een proces van uitproberen en bijstellen zal zijn. Uiteindelijk zal zo de uitvoer van kleine taken leiden tot een grote bijdrage van de burgers in het realiseren van grotere projecten. Daarbij is het, net als bij de Nieuwe Meente, belangrijk dat ‘het succes moet worden gevierd, zodat de basis voor expansie en enthousiasme wordt vergroot.’ (p.15). Hoe ver je gaat in het uitproberen en bijstellen, is afhankelijk van de mate van financiering. Ook moet het uiteindelijke beheersplan duidelijkheid verschaffen: dat helder is wat van je gevraagd wordt en wat je ervoor terug kunt verwachten. Als er duidelijkheid is, kunnen mensen beter beslissen of zij mee willen werken of niet. Daarnaast zullen verwachtingen zorgvuldig moeten worden ‘gemanaged’, zodat teleurstellingen die veel energie vragen en verhoudingen kunnen verstoren, worden voorkomen.

Onze methode van het direct aan de slag gaan, klein beginnen en steeds uitproberen en bijstellen (schematisch te zien in figuur 3), is volgens ons een goede manier waarop ER toch burgerparticipatie kan bewerkstelligen in Nieuw-Dordrecht.

Figuur 3 Schematische weergave van de basis van onze methode

5 | Aanbevelingen

Naar onze mening is Emmen Revisited (ER) te lang bezig met het herzien van het systeem en het bedenken van een concept en zou zij veel actiever moeten zijn op uitvoerend gebied. Dus in plaats van 'Emmen Revisited' is het tijd voor 'Emmen in Action!'. In onze aanbeveling draait het er dan ook vooral om dat er meer actie moet worden ondernomen. Wij zijn van mening dat eerst met behulp van kleine projecten moet worden gekeken of het wel mogelijk is wat ER in gedachte heeft.

De eerste stap die de gemeente van Nieuw-Dordrecht moet ondernemen, is het maken van een inventarisatie. Op dit moment is er nog weinig informatie bekend over; Wat er allemaal gebeurt in het dorp, wat dorpsbewoners precies willen en waar de problemen en kwaliteiten liggen van het dorp. Met een inventarisatie kunnen we bekijken of er überhaupt wel een draagvlak is voor dit project. Ook is het mogelijk om dan te zien op welke gebieden er mogelijkheden zijn om kleine projecten te starten. Manieren waarop deze inventarisatie kan worden gedaan, zijn bijvoorbeeld het afnemen van interviews en enquêtes. Iets nieuws wat wij zelf hebben bedacht, is een forum op internet waar burgers van Nieuw-Dordrecht hun mening kunnen geven over bepaalde onderwerpen en waar zij discussiepunten kunnen starten. Door gebruik te maken van een forum heeft het voor bewoners een lagere drempelwaarde om hun mening te laten horen. Ook bespaart het kosten, omdat het interviews kan vervangen en het een beter beeld geeft van de situatie, aangezien meer mensen hun stem zullen laten horen dan wanneer we alleen gebruik maken van interviews. Dit forum is altijd bereikbaar, ook voor mensen die overdag werken. Zij zijn voor interviews moeilijker bereikbaar waardoor hun mening dan minder vertegenwoordigd is.

Binnen de gemeente Emmen is het belangrijk om eerst een inventarisatie te maken van welke taken in de gemeente worden gedaan en door welke instanties/ personen deze worden uitgevoerd. Denk hierbij aan groen- en wegenonderhoud, ouderenzorg en andere kleinschalige taken. Pas wanneer duidelijk wordt wat er allemaal moeten worden gedaan in een dorp, kan worden gekeken wat er door de bewoners zelf kan worden gedaan. Belangrijk daarbij is dat de gemeente deze informatie doorspeelt aan de bewoners. Bewoners krijgen dan een beter beeld van gemeentetaken en kunnen zich ook beter mengen in de discussie rondom de activiteiten in het dorp. Wanneer ook nog de kosten van deze taken goed op een rijtje worden gezet, kan gekeken worden waar bezuinigd kan worden.

Met behulp van de inventarisatie kunnen bepaalde problemen aan het licht worden gebracht. Zo kan de gemeente kijken waar mogelijkheden liggen om iets aan deze problemen te doen. Het gaat dan allereerst om het opstarten van kleine projecten. Deze projecten zijn van de burgers zelf en de gemeente heeft alleen een begeleidende rol binnen het project. De gemeente zal dus geen besluiten nemen, dat doen de burgers zelf. Wanneer problemen of projecten groter worden, wordt de rol van de gemeente of provincie ook groter. De burgers zullen nog steeds goed op de hoogte worden gehouden van de processen en de besluiten die worden genomen, zodat zij betrokken blijven en mee kunnen discussiëren. Daarnaast moet de gemeente initiatieven van burgers sneller toestaan en stimuleren. Bureaucratisch gezien moet het makkelijker worden voor burgers om bepaalde initiatieven uit te kunnen voeren. Deze burgerinitiatieven kunnen bepaalde gemeentetaken vervangen. Hierdoor kan de gemeente geld besparen, omdat burgers zelf die taken uitvoeren.

Een beginnend project kan zijn om het groenonderhoud door burgers zelf te laten doen. Door het organiseren van een Groendag kan de gemeente kijken hoe groot het draagvlak is voor dergelijke projecten. Op zo'n Groendag kunnen burgers bijvoorbeeld een dag helpen met het groenonderhoud en sluit de gemeente de dag af met een gezamenlijke/gezellige barbecue. Dit heeft meerdere voordelen. Burgers hebben een gezellige dag, het versterkt het dorpsgevoel en de gemeente kan

zien hoe groot het animo is om het groenonderhoud zelf door burgers te laten organiseren. Wanneer burgers het groen zelf onderhouden zal dit zorgen voor lagere kosten voor de gemeente.

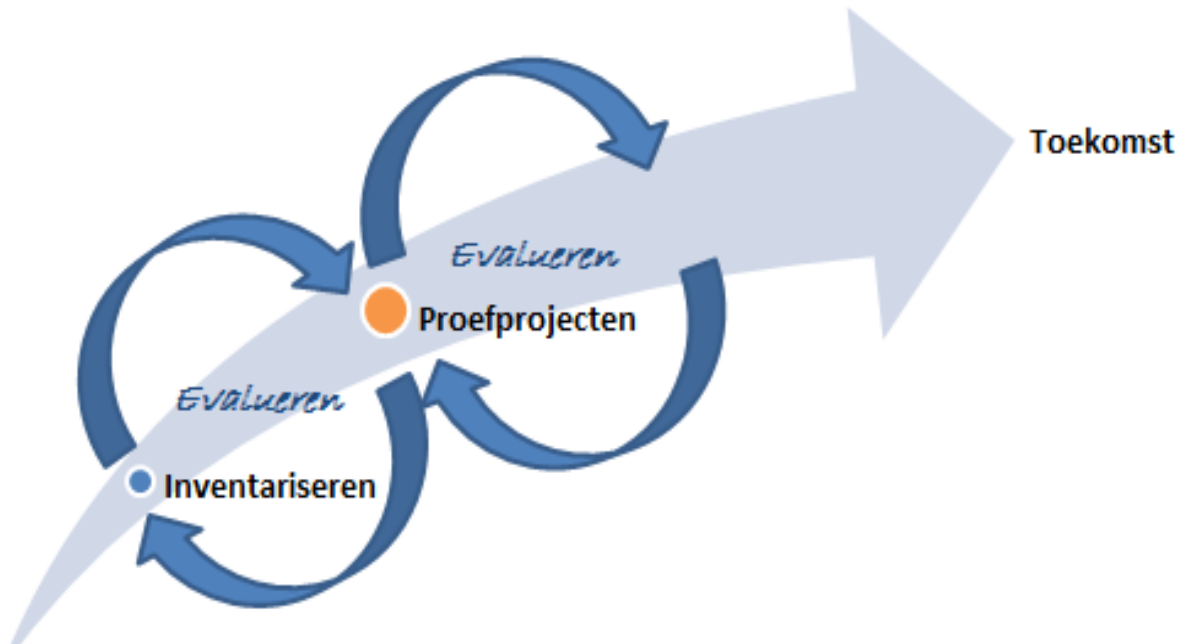
Door het organiseren van zo'n Groendag kan blijken hoe groot het draagvlak is onder de burgers om zelf taken van de gemeente te gaan doen. De volgende stap die dan kan worden genomen, is dat burgers voor een langere tijd een taak kunnen overnemen van de gemeente. Denk hierbij aan het grasmaaien of snoeien van het groen. Om ervoor te zorgen dat dit goed en georganiseerd verloopt, is het belangrijk dat er een commissie wordt opgericht die de taken coördineert. De gemeente neemt hier alleen een begeleidende en controlerende rol in. De commissie kan bestaan uit burgers zelf en oud gemeenteraadsleden die weten hoe alles werkt binnen de gemeente. De commissie mag op kleine schaal zelf beslissen. Zoals al eerder genoemd wordt bij grotere projecten op grotere schaal de gemeente er meer bij betrokken. De gemeente moet initiatieven van de burgers aanmoedigen en deze indien nodig ook te hulp staan met financiële middelen wanneer burgers laten zien dat er verder genoeg animo is. Deze financiële middelen kunnen dan door de commissie verdeeld worden over verschillende projecten.

Om burgers te kunnen vinden voor onderhouden of uitvoeren van projecten willen wij een website oprichten. Op de deze website kan de commissie of burgers zelf berichten plaatsen over taken die in het dorp moeten worden gedaan. Burgers kunnen dan discussiëren over deze taken of zich inschrijven om deze taak uit te voeren. Wanneer zij één of meerdere taken hebben uitgevoerd, hebben zij recht op een beloning. Dat kan in de vorm van een boodschappenpakket, een abonnement op het zwembad of spaarpunten voor een dagje uit. Andere mogelijkheden zijn dat mensen cursussen krijgen aangeboden, bijvoorbeeld yoga of schilderen. Het liefst worden deze cursussen gegeven door mensen uit het dorp, zodat de samenhang binnen het dorp versterkt. De gemeente moet met behulp van periodieke controles ervoor zorgen dat de kwaliteit van Nieuw-Dordrecht blijft gewaarborgd.

Wanneer dit één à twee jaar goed loopt, is het tijd om uitgebreid te gaan evalueren. Met deze evaluatie kan worden gekeken hoe het proces is verlopen en of het heeft gewerkt. Bij de evaluatie moet worden gekeken of de kwaliteit van Nieuw-Dordrecht niet is achteruitgegaan, of er onder de burgers voldoende animo was voor de projecten tijdens de proefperiode en of er kosten zijn bespaard. Wanneer blijkt dat dit allemaal positief bevonden wordt, kan worden gekeken naar de toekomst. Er kan nu een toekomstplan worden gemaakt waarin staat welke taken de burgers nog meer kunnen overnemen. Tijdens deze evaluatie moet dan ook gekeken worden welke taken mogelijk zijn om door burgers te laten doen. Het is dus erg belangrijk dat eerst met een kleine basis wordt gekeken of het concept werkt. Wanneer blijkt dat dat zo is, kan weer vooruit worden gedacht. Het is sowieso altijd belangrijk om na elke stap die je vooruit zet een evaluatie te houden voordat weer een stap verder wordt gedacht. Zo wordt voorkomen dat te snel vooruit wordt gedacht. Ook is het belangrijk dat de bewoners regelmatig op de hoogte worden gebracht van de gang van zaken. Dit kan bijvoorbeeld door maandelijks op de website een klein verslag te zetten waarin de stand van zaken wordt besproken. Hier kunnen de burgers dan weer op reageren en komt de gemeente er sneller achter of de bewoners en de gemeente op één lijn zitten qua denken.

Natuurlijk bestaat ook de kans dat het concept niet aanslaat onder de inwoners van Nieuw-Dordrecht. Tijdens de evaluatie kan men dan kijken of er in de aanpak dingen aangepast kunnen worden of dat er dingen fout zijn gedaan. Na de evaluatie kan dan weer een proefperiode van één à twee jaar beginnen in de vorm van een ander concept, met aanpassingen die uit de evaluatie naar voren kwamen.

In onze aanbevelingen draait het voornamelijk om inventariseren en evalueren. Vervolgstappen die worden genomen, hangen af van de resultaten die hier uit voortkomen. Hoe verder je in de toekomst kijkt, hoe minder concreet je hier uitspraken over kan doen. Daardoor is ook nog niet duidelijk hoever je kunt gaan op het gebied van burgerparticipatie. Waar we uiteindelijk in de toekomst terecht zullen komen, ligt nog niet vast. We kijken vanuit het heden en werken dan naar de toekomst. Daardoor is onze manier van aanpak te vergelijken met het gebruik van een projectief scenario.

Figuur 4 Schematische weergave van de basis van onze manier van aanpak: het continu evalueren van de stappen die je zet

Nawoord

Het was ons een genoegen om op bezoek te zijn in Nieuw-Dordrecht en daar een rondleiding te genieten. Ondanks dat wij van mening zijn dat er te weinig tijd beschikbaar was om in Nieuw-Dordrecht uitgebreid te inventariseren, hopen wij dat Emmen Revisited toch iets met ons verslag kan doen. Het was in ieder geval een leerzame ervaring.

Wij wensen Emmen Revisited veel succes met het bewerkstelligen van de burgerparticipatie in Nieuw-Dordrecht!

Dieuwertje van Muijden, Gertjan Sengers, Jolanda de Jong, Jorne van de Water, Twan Cortenraede

Wageningen, 9 oktober 2012

Referenties

Tekst

- [1] Emmen Revisited (2012). 21 mei dorpsinloop over eerste resultaten dorpsonderzoek. [tekst-document]. <<http://www.emmenrevisited.nl/Nieuw-Dordrecht/Nieuws/Berichten/21+mei+dorpsinloop+over+eerste+resultaten+dorpsonderzoek.htm>>. Geraadpleegd: 7 oktober 2012.
- [2] InnovatieNetwerk (2008). De Nieuwe Meente. Verslag van de gelijknamige workshop, gehouden op 23 april 2008 te Deventer. [pdf-document]. <<http://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=de%20nieuwe%20meente%20%E2%80%98don%E2%80%99ts%3A%09%E2%80%98groots%20aanpakken%20bij%20start.%E2%80%99%3B&source=web&cd=2&ved=0CCcQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.innovatienetwerk.org%2Fsitemapmanager%2Fdownloadattachment.php%3Fid%3DXUDxQOHnw6UkOhobzH15I&ei=LsxqUL68Aamj0QWzylCQ&usg=AFQjCNFXvfZEiSxnPRRGpPwxCfI0gtHoXg>>. Geraadpleegd: 29 september 2012.
- [3] Arnstein, S. (1969). A Ladder of citizen participation. In: JAIP. Vol. 35, nr. 4, juli 1969. p. 216-224.
- [4] Gemeente Putten (2012). Kadernota Communicatie burgerparticipatie en sociale media. [pdf-document]. <<http://www.putten.nl/dsresource?type=pdf&objectid=intputten:14290&versionid=&subjectname=>>>. Geraadpleegd: 29 september 2012.
- [5] AD De Dordtenaar (2012). Negentien veilingstukken voor fraaier polderlandschap. In: AD De Dordtenaar – Drechtsteden. p.5 woensdag 26 september 2012.

Figuren

- 1 Arnstein, S. (1969). A Ladder of citizen participation. In: JAIP. Vol. 35, nr. 4, juli 1969. p. 216-224.
- 2 Arnstein, S. (1969). A Ladder of citizen participation. In: JAIP. Vol. 35, nr. 4, juli 1969. p. 216-224.
- 3 *zelfgemaakte figuur*
- 4 *zelfgemaakte figuur*

Bijlage - Krantenartikel 'Negentien veilingstukken voor fraaier polderlandschap'

Bron: AD De Dordtenaar – Drechtsteden, pagina 5. Woensdag 26 september 2012.

Negentien veilingstukken voor fraaier polderlandschap

HOORNAAR • Wie biedt? Een dagje werken in een eendenkooi en in ruil ervoor een teambuilding-werkdag met excursie plus boerenlunch of een presentatie met een barbecue van eendenvlees. Het is een van de negentien projecten die zaterdag 6 oktober worden aangeboden op een veiling tijdens de Fokveedag in Hoornaar.

Doel is mensen zo ver te krijgen dat ze bedreigde monumenten in de natuur onderhouden. Als tegenprestatie ontvangt de hoogste bieder producten of een 'unieke belevenis', die te maken heeft met dat landschap. Dit alles onder de noemer: 'mensen en organisaties met elkaar in verbinding brengen, zodat je samen sterk bent'.

Het is een initiatief van gebieds-

platform Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, dat voor het eerst een dergelijke verkoop houdt.

Een ander voorbeeld: mensen kunnen zich melden om de dieselmotor in een oud gemaal te onderhouden. In ruil daarvoor mogen ze met een gezelschap op excursie komen in het gemaal, dat verborgen ligt tussen het groen.

Weer een ander veilingstuk is het onderhouden van een haag.

Voorzitter Teun Jacob Slob is tevreden over het aantal van negentien zaken die, veelal door agrariërs, op de veiling worden aangeboden. Volgens hem geeft dat aantal ook aan dat het initiatief levensvatbaar kan zijn, maar pas na afloop wordt de balans opgemaakt. De veiling begint om 14.00 uur.

